LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS
DĖL DUBYSOS REGIONINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMOS (RIBŲ IR TVARKYMO PLANŲ) PATVIRTINIMO

2019 m. liepos 24 d. Nr. 770
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 23 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 4 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Dubysos regioninio parko planavimo schemą, kurią sudaro Dubysos regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) aiškinamojo rašto pagrindiniai sprendiniai, Dubysos regioninio parko ir jo zonų ribų planas ir Dubysos regioninio parko tvarkymo planas (brėžiniai) (pridedama).

2. Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 5 d. nutarimą Nr. 426 „Dėl Dubysos regioninio parko ir jo zonų ribų plano patvirtinimo“.

Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis

Laikinai einantis aplinkos ministro pareigas Kęstutis Mažeika

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2019 m. lipeos 24 d. nutarimu Nr. 770

DUBYSOS REGIONINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMOS (RIBŲ IR TVARKYMO PLANŲ) AIŠKINAMOJO RAŠTO PAGRINDINIAI SPRENDINIAI

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Dubysos regioninio parko (toliau – Regioninis parkas) planavimo schemą sudaro Dubysos regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) aiškinamojo rašto pagrindiniai sprendiniai, Dubysos regioninio parko ir jo zonų ribų planas (toliau – Ribų planas) ir Dubysos regioninio parko tvarkymo planas (toliau – Tvarkymo planas) (brėžiniai).

2. Ribų plano tikslai – nustatyti:

2.1. Regioninio parko ribas;

2.2. Regioninio parko funkcinio prioriteto zonų ribas;

2.3. Regioninio parko konservacinio funkcinio prioriteto zonų tikslus.

3. Tvarkymo plano tikslai – nustatyti:

3.1. kraštovaizdžio tvarkymo zonas ir jų reglamentus;

3.2. gamtos apsaugos kryptis ir priemones;

3.3. kultūros paveldo apsaugos kryptis ir priemones;

3.4. rekreacinio naudojimo plėtros kryptis ir priemones;

3.5. gyvenamųjų vietovių ir infrastruktūros plėtros kryptis.

II SKYRIUS
TERITORIJOS FUNKCINIS ZONAVIMAS

4. Regioniniame parke pagal gamtos ir kultūros vertybių pobūdį ir išsidėstymą, naudojimo galimybes ir gyvenamųjų vietovių tinklo ypatumus nustatomos šios funkcinio prioriteto zonos (Ribų plano brėžinys):

4.1. konservacinio funkcinio prioriteto zona, kurią sudaro Betygalos ir Lyduvėnų kraštovaizdžio draustiniai, Kirkšnovės ir Luknės geomorfologiniai draustiniai, Dubysos ir Palono hidrografiniai draustiniai, Plauginių botaninis-zoologinis draustinis, Pasandravio istorinis draustinis; jų steigimo tikslai yra šie:

4.1.1. Betygalos kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti unikalų Lietuvoje Dubysos plačiadugnio stačiašlaičio gilaus senslėnio su eroziniais raguvynais ir atragiais kompleksą, Lelyko, Šventupio, Šakumos, Upytės upelių žemupius, Europos bendrijos svarbos pievų (6210 Stepinės pievos, 6120 Karbonatinių smėlynų smiltpievės, 6270 Rūšių gausios ganyklos ir ganomos pievo, 6510 Šienaujamos mezofitų pievos) ir miškų (9050 Žolių turtingi eglynai, 9180 Griovų ir šlaitų miškai) buveines su saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač melsvojo gencijono *(Gentiana cruciate)*, baltijinės gegūnės *(Dactylorhiza longifolia)*, šalmuotosios *(Orchis militaris)* ir vyriškosios *(Orchis mascula)* gegužraibių, dygiosios slyvos *(Prunus spinose)*, tulžio *(Alcedo atthis)*, griežlės *(Crex crex)*, ūdros *(Lutra lutra)*, lašišos *(Salmo salar)*, juodojo apolono (*Parnassius mnemosyne)*, machaono *(Papilio machaon)*, pietinio perlinuko (*Brenthis daphne)*, akiuotojo satyro *(Lopinga achne)*, baltamargės šaškytės (*Euphydryas maturna)* buveinėmis, Betygalos piliakalnių kompleksą, Kejėnų piliakalnio, pilkapių ir kapinyno kompleksą, Darbutų, Ročiškės piliakalnius, Ugionių Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų bažnyčios ir koplyčios statinių kompleksą, Betygalos miestelio istorinę zoną;

4.1.2. Lyduvėnų kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti unikalų Dubysos vidurupio slėnio kairiosios pusės skersraguvių kompleksą, Kalniškių kaimo apylinkes, Dubysos upės vagos vingius ir senvages, gilų, siaurą, stipriai šakotą Dratvinio erozinį kompleksą, Lapišės žemupio vingiuotą upės vagą, Europos bendrijos svarbos miškų (9050 Žolių turtingi eglynai, 9180 Griovų ir šlaitų miškai) ir pievų (6210 Stepinės pievos, 6270 Rūšių gausios ganyklos ir ganomos pievos, 6510 Šienaujamos mezofitų pievos) buveines su saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač trilapės blignos *(Isopyrum thalictroides)*, baltijinės gegūnės, šalmuotosios ir vyriškosios gegužraibių, žalsvažiedės blandies *(Platanthera chlorantha)*, dygiosios slyvos, melsvojo gencijono, totorinės maludės *(Conioselinum tataricum)*, lašišos, griežlės, tulžio, ūdros, kraujalakinio melsvio (*Maculinea teleius*) buveinėmis, Lyduvėnų piliakalnių kompleksą, aukščiausią Lietuvoje Lyduvėnų geležinkelio tiltą;

4.1.3. Kirkšnovės geomorfologinio draustinio – išsaugoti Kirkšnovės upės vingiuotą slėnį su salpa, mozaikiškai apaugusiais ir atvirais šlaitais;

4.1.4. Luknės geomorfologinio draustinio – išsaugoti platų Dubysos erozinį slėnį su raiškiais eroziniais kairiųjų intakų slėniais ir smulkiai raguvotais dešiniaisiais šlaitais, Dubysos upės vagą su senvagių fragmentais, Europos bendrijos svarbos pievų (6210 Stepinės pievos, 6270 Rūšių gausios ganyklos ir ganomos pievos, 6510 Šienaujamos mezofitų pievos) ir miškų (9050 Žolių turtingų eglynų, 9160 Skroblynų, 9180 Griovų ir šlaitų miškai) buveines su saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač melsvojo gencijono, raudonosios ir baltijinės gegūnių, žalsvažiedės blandies, totorinės maludės, tulžio, griežlės, ūdros, lašišos, kraujalakinio ir gencijoninio *(Phengaris alcon)* melsvių, didžiojo auksinuko *(Lycaena dispar)*, pietinio perlinuko *(Brenthis daphne)*, pievinio satyriuko *(Coenonympha tullia)* buveinėmis, Padubysio piliakalnį;

4.1.5. Dubysos hidrografinio draustinio – išsaugoti unikalų Dubysos aukštupio lovinį slėnį, upės vagos vingius ir senvages, Bulavėnų piliakalnį ir Europos bendrijos svarbos 6210 Stepinių pievų, 6270 Rūšių gausių ganyklų ir ganomų pievų, 6510 Šienaujamų mezofitų pievų buveines;

4.1.6. Palono hidrografinio draustinio – išsaugoti unikalų, žmogaus ūkinės veiklos beveik nepaliesto švaraus upelio etaloninį pavyzdį, jo slėnį su šlaitais ir atodangomis;

4.1.7. Plauginių botaninio-zoologinio draustinio – išsaugoti ir atkurti Rytų Žemaičių plynaukštei būdingus spygliuočių ir lapuočių miškus su Europos bendrijos svarbos 9050 Žolių turtingų eglynų, 9160 Skroblynų buveinėmis ir zoologiniu bei mikologiniu požiūriu vertingas ekosistemas;

4.1.8. Pasandravio istorinio draustinio – išsaugoti poeto Jono Mačiulio-Maironio gimtinės vietos ir tėviškės sodybos gamtinę ir kultūrinę aplinką, 1863 m. sukilėlių kapus.

4.2. rekreacinio funkcinio prioriteto zona, kurią sudaro Betygalos, Kalniškių, Lyduvėnų, Luknės, Maironių, Padubysio ir Plembergo rekreacinės zonos;

4.3. gyvenamojo funkcinio prioriteto zona, kurią sudaro sodai Bralinskių kaime;

4.4. ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zona, kurią sudaro Fliorencijos, Kazankos, Kybartėlių, Laugalio, Navininkų, Ugionių ir Velpesių ekologinės apsaugos prioriteto zonos.

III SKYRIUS
TERITORIJOS TVARKOMASIS ZONAVIMAS

5. Tvarkymo plane pagal Saugomų teritorijų tipinius apsaugos reglamentus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 996 „Dėl Saugomų teritorijų tipinių apsaugos reglamentų patvirtinimo“, nustatomos šios kraštovaizdžio tvarkymo zonos (Tvarkymo plano brėžinys):

5.1. konservacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos – gamtos ir kultūros paveldo objektų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – reguliuojamos apsaugos (KOr) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.2. miškų ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.2.1. ekosistemų apsaugos miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (MEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.2.2. rekreacinių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus pritaikymo miškų (miško parkų) (MRe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.2.3. apsauginių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – specializuoto apsauginio ūkininkavimo (MAs) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.3. žemės ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.3.1. ekosistemas saugančių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekosistemas išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (ŽEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.3.2. rekreacinių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus pritaikymo (ŽRe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.3.3. apsauginių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – specializuoto apsauginio ūkininkavimo (ŽAs) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.4. kitos paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.4.1. kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – kraštovaizdžio atnaujinamojo (GEr) tvarkymo zona;

5.4.2. apsauginių teritorijų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – sugriežtinto geoekologinio reguliavimo (GAe) ir sugriežtinto vizualinio reguliavimo (GAi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.4.3. rekreacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – subnatūralios (neurbanizuojamos) rekreacinės aplinkos (NRn) ir urbanizuotos rekreacinės aplinkos (NRu) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.4.4. eksploatacinės (gavybinės) paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – transformuojamos aplinkos eksploatacinių sklypų (NLu) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.4.5. pramoninės (komunalinės) paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyviai technogenizuotos aplinkos pramoninių-komunalinių sklypų (NFn) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.5. vandens ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.5.1. rekreacinių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo (VRe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.5.2. bendro naudojimo (bendrosios apsaugos) kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus apsauginio ūkininkavimo (VAe) kraštovaizdžio tvarkymo zona.

IV SKYRIUS
GAMTOS APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

6. Pagrindinės Regioninio parko gamtos apsaugos kryptys yra šios:

6.1. vertingų gamtinių kompleksų ir objektų išsaugojimas;

6.2. Europos bendrijos svarbos pievų, miško ir pelkių buveinių išsaugojimas;

6.3. invazinių rūšių augalų naikinimas ir jų populiacijos plitimo stabdymas;

6.4. apsodinimo mišku reguliavimas.

7. Gamtos paveldo objektai naudojami pažinimo ir ekologinio ugdymo tikslais. Pritaikant esamus ir siūlomus gamtos paveldo objektus lankymui, tvarkomi želdiniai, gali būti atliekami kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai, įrengiamos saugų lankymą užtikrinančios priemonės: laiptai, takai, apžvalgos aikštelės, atokvėpio vietos, informaciniai stendai, riboženkliai ir kita reikiama infrastruktūra. Pirmiausia turi būti tvarkoma, pritaikant pažintiniam turizmui, gamtos paveldo objektų Gražiojo Plauginių miško ąžuolo, Dubenuoto akmens (Akmuo su „Velnio ir Dievo pėdomis“) ir Skiručių šaltinio aplinka.

8. Siekiant atkurti pažeistas teritorijas ir sumažinti kraštovaizdžio vizualinę taršą numatoma:

8.1. atkurti pažeistą Dubysos upės vagą ties Plembergo kaimu;

8.2. rekultivuoti buvusį Plembergo žvyro karjerą pritaikant jį turizmo ir rekreacijos reikmėms;

8.3. nugriauti fermas ir jų likučius Godlaukio, Puknaičių ir Žalpių kaimuose bei sutvarkyti teritorijas.

9. Pagrindinė pievų buveinių tvarkymo priemonė – šienavimas, taip pat gali būti taikomas ganymas, o apleistuose buveinių plotuose būtina kirsti savaime želiančius medžius ir krūmus bei jų atžalas. Pievas būtina bent kartą per metus nušienauti, apsaugant pievas nuo užaugimo ir invazinių augalų rūšių plitimo, užtikrinti gerą pievų buveinių būklę. Nupjautą ar nukirstą biomasę būtina išgabenti, ji negali būti paliekama vietoje. Vertingų, tvarkomų pievų ir laukymių negalima suarti, persėti, užsodinti mišku ar palikti savaiminiam užaugimui.

10. Saugant ir atkuriant Europos bendrijos svarbos pievų buveines Regioniniame parke, numatoma:

10.1. tęsti Tvarkymo plane pažymėtų Dubysos upės slėnio ir šlaitų pievų (6120 Karbonatinių smėlynų pievų, 6210 Stepinių pievų, 6270 Rūšių gausių ganyklų ir ganomų pievų, 6410 Melvenynų, 6430 Eutrofinių aukštųjų žolynų, 6450 Aliuvinių pievų, 6510 Šienaujamų mezofitų pievų) tvarkymą ir naudojimą (268 ha), šalinant savaime atželiančius medžius ir krūmus, šienaujant;

10.2. tęsti miško laukymių ir pievų palaikymą valstybinės reikšmės miškuose;

10.3. tęsti natūralių pievų tvarkymą Tvarkymo plane pažymėtose vietose;

10.4. ganyti gyvulius, šienauti, šalinti savaime plintančius nebūdingus buveinės struktūrai medžius ir krūmus Tvarkymo plane pažymėtoje 5130 Kadagynų buveinėje. Joje negali būti įveisiamas miškas, įsėjamos kultūrinės žolės, tręšiama ar kitaip keičiamos natūralios augalų bendrijos;

10.5. naudoti Tvarkymo plane pažymėtas 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniuotų pelkių ir 7220 Šaltinių su besiformuojančiais tufais buveines taip, kad nebūtų intensyviai veikiami šaltinių ir požeminiai vandenys, keičiamas hidrologinis režimas, nebūtų tręšiama ir naudojami pesticidai teritorijose, hidrologiniais ryšiais susijusiose su saugomomis buveinėmis.

11. Numatoma saugoti Tvarkymo plane pažymėtas Europos bendrijos svarbos miškų buveines:

11.1. 9020 Plačialapių ir mišriųjų miškų ir 9050 Žolių turtingų eglynų buveinėse negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus specialiuosius kirtimus, siekiant formuoti ir palaikyti įvairiaamžį, būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną bei sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė. Taip pat negali būti kertami brandūs plačialapių rūšių medžiai, šalinama buveinėse susidaranti negyva (stambesnė kaip 30 cm skersmens) mediena;

11.2. 9160 Skroblynų, 9180 Griovų ir šlaitų miškų, 91E0 Aliuvinių miškų ir 91F0 Paupių guobynų buveinėse negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus atrankinius kirtimus, specialiuosius kirtimus, siekiant formuoti ir palaikyti būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną bei sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė.

12. Siekiant reguliuoti invazinių augalų rūšių plitimą ir mažinti jų populiacijas, numatoma:

12.1. reguliariai šienauti pamiškes, pakeles, vandens telkinių pakrantes bei šlaitus;

12.2. naikinti uosialapius klevus Dubysos pakrantėse;

12.3. naikinti Sosnovskio barštį, pirmiausia Bedančių, Zaroslės ir Pakalniškių kaimų apylinkėse.

13. Siekiant išsaugoti atviras kraštovaizdžio erdves, žemės ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonose skatinama užtikrinti gerą žemės ūkio naudmenų agrarinę būklę, apleistose žemėse atkurti žemės ūkio veiklą, šalinti savaime plintančius medžius ir krūmus.

14. Siekiant išsaugoti, tinkamai tvarkyti ir naudoti Barsukynės miške esantį maumedžio sėklinį medyną, Paliepių girininkijos 113 kvartalo 26 ir 30 sklypuose laikomasi III grupės miškams taikomų reikalavimų.

V SKYRIUS
KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

15. Regioniniame parke esantys kultūros paminklai, valstybės saugomi ir į Kultūros vertybių registrą įrašyti kultūros paveldo objektai, vietovės, jų teritorijos ir apsaugos zonos tvarkomos vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu ir kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais, veikla juose plėtojama pagal paveldosaugos reikalavimus, nustatomus kultūros paveldo objektų tipiniuose ir individualiuose apsaugos reglamentuose.

16. Regioninio parko kultūros vertybių apsaugos kryptys yra šios:

16.1. kultūros vertybių išsaugojimas vietoje;

16.2. kultūros vertybių tvarkyba ir naudojimas;

16.3. kultūros vertybių atgaivinimas;

16.4. kultūros vertybių pažinimas ir sklaida.

17. Pagrindinė nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos kryptis – išsaugojimas vietoje, apsauga nuo vizualinės taršos, ryšio su aplinka išsaugojimas ir stiprinimas ir pritaikymas lankyti.

18. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertybėms turi būti įvardytos vertingosios savybės, nustatytos ir (arba) patikslintos teritorijų ribos, parengti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialieji planai, sudaryti apsaugos reglamentai.

19. Siekiama išlaikyti ir puoselėti gyvenviečių ir kaimų erdvinę struktūrą, tradicinę architektūrą, ypač Betygalos miestelio istorinėje dalyje.

20. Kultūros vertybių požymių turintys objektai ir vietovės tvarkomi atsižvelgiant į naudojimo ir pritaikymo lankyti galimybes:

20.1. archeologijos ir mitologijos paveldo vertybės – senovės gyvenvietės, piliakalniai, alkakalniai, plokštiniai kapinynai – tvarkomi taikant reguliuojamos apsaugos režimą (KOr). Šios vertybės turi būti naudojamos kaip pažintinio turizmo sistemos dalis ir visuomeninių renginių vieta. Pritaikant archeologinio ir mitologinio paveldo vertybes lankymui, tvarkomi želdiniai, vykdomi kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai, įrengiama saugų ir vertybei nežalingą lankymą užtikrinanti infrastruktūra: laiptai, takai, atokvėpio vietos, nuorodos. Pirmiausia tvarkytini šie archeologijos ir mitologijos paveldo objektai:

20.1.1. Darbutų I piliakalnis – šalinami medžiai ir krūmai nuo šlaitų ir aikštelės, vykdomi kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai atveriant vaizdą į Dubysos slėnį, įrengiami laiptai;

20.1.2. Darbutų II piliakalnis – retinami želdiniai šlaituose ir išvaloma tako (būsimų laiptų) vieta;

20.1.3. Betygalos I piliakalnis – šalinami medžiai ir krūmai nuo šlaitų ir pylimo:

20.1.4. Ročiškės piliakalnis – šalinami medžiai ir krūmai aikštelėje ir nuo šlaitų;

20.1.5. Padubysio piliakalnis – šalinami želdiniai, paliekant ąžuolus, šlaituose, praplatinama regykla, įrengiami laiptai;

20.1.6. Lyduvėnų I piliakalnis – šalinami medžiai ir krūmai šlaituose, įrengiami laiptai;

20.1.7. Kejėnų piliakalnis – šalinami medžiai ir krūmai nuo pylimo ir griovio, šlaitų viršaus, keičiama tako padėtis, pertvarkoma ugniavietė;

20.2. architektūros paveldo vertybės – pastatai ir jų kompleksai, statiniai – tvarkomi taikant reguliuojamos apsaugos kraštovaizdžio tvarkymo zonos režimą (KOr). Šiose vertybėse turi būti atliekami įstatymų numatyta tvarka suplanuoti ir suderinti tvarkymo ir (ar) restauravimo darbai, vertybės pritaikomos visuomenės poreikiams, pirmiausia pažintiniam

turizmui. Atkuriamos ir tvarkomos Burbiškių, Katauskių, Palukščio, Skaraitiškės dvarų sodybos;

20.3. inžineriniu ir dailės požiūriu reikšmingi kultūros paveldo objektai tvarkomi, pritaikant juos pažintiniam turizmui;

20.4. istorijos ir memorialinio paveldo objektai – iškilius asmenis menančios sodybos, pastatai, statiniai ir jų vietos, paminklai, kapai, kapinės, istorinių įvykių vietos tvarkomos, taikant reguliuojamos apsaugos kraštovaizdžio tvarkymo zonos režimą (KOr). Šiose vertybėse tvarkomi želdiniai, kuriama ir(ar) plėtojama pažintiniam lankymui būtina infrastruktūra;

20.5. architektūrinio ir urbanistinio pobūdžio objektas – Betygalos miestelio istorinė dalis – tvarkoma taikant kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ir jų dalių kraštovaizdžio atnaujinamojo tvarkymo zonos (GEr) režimą.

21. Siekiant sudaryti sąlygas geriau pažinti, pristatyti ir skleisti krašto kultūros paveldą numatoma:

21.1. pritaikyti lankymui Kejėnų pilkapį su akmenų vainiku;

21.2. atlikti archeologinius tyrinėjimus Ugioniuose (reformatų bažnyčios vietoje ir spėjamame kapinyne, kurio dvi dalys vadinamos Milžinų kapais ir Žynkapiais);

21.3. inventorizuoti brastų ir senovės tiltų vietas, parengti jų žemėlapį;

21.4. išsaugoti du Ventos–Dubysos kanalo statybai skirtus akmeninius tašus, išlikusius Pakalniškių kaimo sodyboje.

VI SKYRIUS
REKREACINIO NAUDOJIMO PLĖTROS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

22. Pagrindinė Regioninio parko rekreacinio naudojimo plėtros kryptis – pažintinio turizmo plėtra, siekiant atskleisti gamtines bei kultūrines krašto vertybes, kraštovaizdžio įvairovę, savitumą. Ji įgyvendinama įrengiant pažintinio turizmo trasas ir takus, plėtojant esamus, statant ir įrengiant naujus lankytojams skirtus rekreacinės infrastruktūros objektus Tvarkymo plane numatytose vietose, tvarkant ir eksponuojant tradicinį kultūrinį ir gamtinį kraštovaizdį, pažintinę vertę turinčias gamtos ir kultūros paveldo vertybes, gyvąsias kultūrines tradicijas ir raiškas, įrengiant bei plėtojant gamtines ir kultūrines ekspozicijas.

23. Regioninio parko rekreacinio naudojimo nuostatos yra šios:

23.1. Regioninio parko rekreacinio naudojimo sistema pažintinio turizmo maršrutais sujungiama su Raseinių ir Tytuvėnų miestais;

23.2. rekreacinė infrastruktūra ir poilsio objektai koncentruojami rekreacinio funkcinio prioriteto zonose;

23.3. skatinama rekreacinių paslaugų plėtra Betygalos ir Lyduvėnų miesteliuose, Katauskių ir Kaulakių kaimuose;

23.4. Regioninio parko kaimuose skatinama kaimo turizmo plėtra, sodybų pritaikymas ir pertvarkymas kaimo turizmo paslaugoms teikti;

23.5. Regioninio parko draustiniuose plėtojamas pažintinis turizmas – įrengiamos automobilių, dviračių ir vandens turizmo trasos, pėsčiųjų pažintiniai ir mokomieji takai, trumpalaikio poilsio vietos, privažiavimai ir priėjimai prie lankomų objektų, apžvalgos aikštelės, mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai;

23.6. stovyklavietės, kempingai, rekreaciniai pastatai ir kompleksai įrengiami ir statomi tik Tvarkymo plane numatytose vietose;

23.7. prie pažintinio turizmo trasų, takų ir lankomų objektų prireikus gali būti įrengiamos ir statomos automobilių stovėjimo aikštelės, trumpalaikio poilsio vietos, apžvalgos aikštelės ir mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai.

24. Regioninio parko rekreacinio funkcinio prioriteto zonose numatoma:

24.1. įrengti stovyklavietes Betygalos ir Kalniškių rekreacinio funkcinio prioriteto zonose;

24.2. atnaujinti esamos stovyklavietės įrangą, plėtoti kaimo turizmo, apgyvendinimo ir poilsio paslaugas Lyduvėnų rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje;

24.3. įrengti Regioninio parko Lankytojų centrą su ekspozicija, atnaujinti esamos stovyklavietės įrangą su automobilių stovėjimo aikštele, vystyti kaimo turizmo ir apgyvendinimo paslaugas Luknės rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje;

24.4. atnaujinti esamų stovyklaviečių įrangą, rekultivuoti buvusį Maironių karjerą pritaikant jį rekreaciniams tikslams, motokroso trasoje įrengti vietas žiūrovams, vystyti kaimo turizmo ir apgyvendinimo paslaugas Maironių rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje;

24.5. įrengti stovyklavietę (šiaurinėje dalyje) ir kempingą (šalia kelio Raseiniai–Baisogala), atnaujinti esamų stovyklaviečių įrangą, atnaujinti automobilių stovėjimo aikšteles, vystyti kaimo turizmo ir apgyvendinimo paslaugas Padubysio rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje;

24.6. kurti poilsio kompleksą, pagerinti kelio atkarpą privažiavimui prie poilsio komplekso ir tvekinių, sutvarkyti tvenkinių pakrantes ir pritaikyti rekreacijai, vystyti kaimo turizmo ir apgyvendinimo paslaugas Plembergo rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje.

25. Regioninio parko pažintinio turizmo sistemą sudaro įvairaus dydžio ir pobūdžio pažintinio turizmo trasos ir takai, lankomi paveldo objektai, lankymui ir poilsiui skirta rekreacinė infrastruktūra (lauko informacinė Sistema, atokvėpio vietos, apžvalgos aikštelės, poilsiavietės, stovyklavietės, kempingai). Regioniniame parke prioritetas teikiamas vandens, taip pat pėsčiųjų ir dviračių turizmui.

26. Autoturizmo ir dviračių turizmo trasos ir takai įrengiami pritaikant ir pagerinant esamus kelius. Dviračių ir pėsčiųjų turizmui tikslinga panaudoti senųjų kelių atkarpas.

27. Regioninį parką kerta nacionalinių autoturizmo trasų „Žemaitijos keliai“ ir „Jono Pauliaus II piligrimų kelias“ atkarpa Raseiniai–Katauskiai–Šiluva. Pagal šią trasą numatoma įrengti dviračių-pėsčiųjų taką su reikiama infrastruktūra, pritaikant piligrimams.

28. Numatoma Regioninio parko žiedinė autoturizmo trasa Tvarkymo plane pažymėta indeksu A1: Ariogala–Pasandravys–Šiluva–Maironiai–Lyduvėnai–Raseiniai–Ariogala. Numatomos žiedinės autoturizmo trasos jungtys: A2 – Lyduvėnai–Šiluva, A3 – Katauskiai–Šiluva, A4 – Raseiniai–Pasandravys.

29. Dviračių turizmui vystyti Regioniniame parke numatomos šios dviračių turizmo trasos:

29.1. pagrindinė Regioninio parko dviračių turizmo trasa Tvarkymo plane pažymėta indeksu D1: Šiluva–Katauskiai–Lyduvėnai–Maironiai–Šiluva. Ji apjungia svarbiausias Regioninio parko gamtos ir kultūros vertybes šiaurinėje parko dalyje. Ši trasa keliais Katauskiai–Šiluva ir Maironiai–Tytuvėnai sujungia Dubysos ir Tytuvėnų regioninius parkus;

29.2. Dubysos upės slėnio viršutinėmis dešiniojo kranto terasomis dviračių turizmo trasa D2 sujungia Šiluvą su būsimuoju Regioninio parko lankytojų centru Kaulakiuose per Lyduvėnus. Numatyta šios trasos atkarpa nuo Kaulakių iki poeto Maironio gimtinės vietos Pasandravyje;

29.3. numatoma nauja žiedinė dviračių turizmo trasa D3 Betygala–Ugioniai panaudojant kabančius tiltus per Dubysos upę.

30. Tvarkymo plane pažymėtu Senuoju pašto keliu nuo Ariogalos iki Katauskių dviračiais galima važiuoti vaizdingomis Dubysos upės pakrantėmis (pėsčiųjų-dviračių turizmo trasa).

31. Vandens turizmas baidarėmis plėtojamas nacionaline vandens turizmo trasa V1 Dubysos upe panaudojant Tvarkymo plane siūlomas įrengti naujas stovyklavietes bei kitą rekreacinę infrastruktūrą.

32. Plėtojant Regioninio parko pėsčiųjų pažintinių takų sistemą numatomi šie Tvarkymo plane indeksais P1–P6 pažymėti takai:

32.1. atnaujinti Padubysio pažintinį taką P1 eksponuojant Padubysio miško gamtines vertybes, aplankant Padubysio piliakalnį vadinamą Kaukuru;

32.2. įrengti gamtinį pažintinį taką P2 abiejuose Luknės upės krantuose nuo Kaulakių tvenkinio iki Luknės ir Dubysos santakos siekiant sudaryti sąlygas geriau pažinti Luknės upės slėnio gamtines vertybes;

32.3. įrengti apžvalginį pažintinį taką P3 Betygaloje aplankant Betygalos miestelio istorinę zoną, Maslauskiškių malūną, Burbiškių dvaro sodybą, Šv. Jono šaltinį;

32.4. įrengti pažintinį taką P4 su apžvalgos bokštu Lyduvėnuose pritaikant lankymui ir apžvalgai Lyduvėnų geležinkelio tiltą, centrinę Lyduvėnų miestelio dalį ir Lyduvėnų piliakalnį, vadinamą Danutės piliakalniu;

32.5. įrengti pažintinį taką P5 Pasandravyje aplankant poeto Jono Mačiulio-Maironio gimtinės vietą, tėviškės sodybą, 1863 m. sukilėlių kapus;

32.6. įrengti pažintinį taką P6 prie Betygalos aplankant Betygalos piliakalnių kompleksą.

33. Plėtojant žiemos turizmą Tvarkymo plane pažymėtose vietose panaudoti Dubysos stačius šlaitus slidinėjimo trasoms įrengti.

34. Gerinant turistų aptarnavimą Kaulakiuose įkurti Regioninio parko lankytojų centrą.

35. Eksponuojant išskirtinį Regioninio parko kraštovaizdį atverti erdves nuo apžvalgos aikštelių, natūralių regyklų, apžvalgos bokšto, trasų ir pažintinių takų vykdant kraštovaizdžio formavimo miško kirtimus.

VII SKYRIUS
GYVENAMŲJŲ VIETOVIŲ IR INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS KRYPTYS

36. Regioninio parko gyvenviečių ir infrastruktūros plėtros pagrindinės kryptys yra šios:

36.1. kompaktiškai užstatytų gyvenviečių plėtojimas ir infrastruktūros gerinimas siekiant patenkinti vietos gyventojų ir lankytojų reikmes;

36.2. istoriškai susiklosčiusių urbanistinių struktūrų bei jų elementų išsaugojimas Regioninio parko miesteliuose, išryškinant vertingąsias savybes.

37. Betygalos ir Lyduvėnų miesteliuose įrengiami šiuolaikiniai inžineriniai tinklai, gerinama kelių, gatvių, aikščių ir kiemų danga, kuo mažiau keičianti istoriškai susiformavusio kraštovaizdžio pobūdį. Regioninio parko kaimuose pirmenybė teikiama individualioms vandens tiekimo bei nuotekų utilizavimo sistemoms, didesniuose kompaktiškuose kaimuose prireikus įrengiant vandentiekį ir nuotekų valymo įrenginius.

38. Naujų sodybų pastatų statyba galima:

38.1. sugriežtinto geoekologinio ir vizualinio reguliavimo (GAe, GAi) miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonose;

38.2. buvusių sodybų vietose.

39. Betygalos miestelio istorinė zona, išsaugojusi kultūros paveldo požiūriu vertingą istoriškai susiklosčiusią urbanistinę struktūrą bei architektūros elementus, tvarkoma išryškinant vertingąsias savybes. Joje saugoma istoriškai susiklosčiusi urbanistinė struktūra, gatvių tinklas, architektūros požiūriu vertingi statiniai ir elementai, vertingi ir svarbūs gyvenvietės struktūrai želdiniai ir jų grupės (išskyrus vaismedžius).

40. Regioniniame parke esantys stambesnių transporto (geležinkelių, krašto ir rajoninių kelių) ir inžinerinės infrastruktūros objektų sklypai tvarkomi pagal atliekamų funkcijų, technologijų ir reikiamos infrastruktūros kūrimo reikalavimus. Gerinami bendrojo naudojimo keliai, prireikus pritaikomi pažintiniam turizmui. Gerinant kelius, numatytus naudoti autoturizmui ir dviračių turizmui, išlaikomas esamų kelių pobūdis (susiformavę vingiai, nuolydžiai), įrengiamos automobilių stovėjimo aikštelės. Rekonstruojant ir tvarkant kelius Regioniniame parke siekiama išsaugoti tradiciniam kraštovaizdžiui reikšmingus medžius ir želdinius, išsaugoti ir pritaikyti pažintiniam turizmui senuosius, iki XX a. vidurio susiformavusius kelius ir jų atkarpas.

_____